

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Z dôvodu dlhodobu nepriaznivej situácie s nelegálnou migráciou, ktorá sa dotýka viacerých členských štátov Európskej únie, zaviedla Slovenská republika od 5. októbra 2023 podľa čl. 28 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc) v platnom znení, dočasné obnovenie kontroly na vnútornej hranici s Maďarskom. Toto neodkladné opatrenie bolo reakciou na zvyšujúcu sa sekundárnu tranzitnú migráciu z tzv. západobalkánskej trasy. Kontrola vnútornej hranice bola postupne predlžovaná v súlade s čl. 28 ods. 3 Kódexu schengenských hraníc až do 23. novembra 2023.

Rovnako reagovali na danú situáciu aj ostatné štáty Európskej únie (napr. Česká republika, Poľská republika, Rakúska republika, Spolková republika Nemecko, Slovinská republika, Talianska republika, Dánske kráľovstvo, Nórske kráľovstvo, Švédske kráľovstvo), ktoré rovnako obnovili kontrolu svojich vnútorných hraníc, pričom Rakúska republika, Dánske kráľovstvo, Nórske kráľovstvo a Švédske kráľovstvo majú obnovené kontroly až do 11. mája 2024.

Podľa čl. 25 ods. 1 Kódexu schengenských hraníc, ak existuje v priestore bez kontroly vnútorných hraníc závažné ohrozenie verejného poriadku alebo vnútornej bezpečnosti v niektorom z členských štátov, tento členský štát môže výnimočne obnoviť kontrolu hraníc na celej dĺžke alebo na určitých úsekoch svojich vnútorných hraníc na obmedzenú dobu najviac 30 dní, alebo na predvídateľné trvanie tohto závažného ohrozenia, ak jeho trvanie prekročí 30 dní. Rozsah a trvanie dočasného obnovenia kontroly vnútorných hraníc neprekročí nevyhnutne potrebné minimum na reakciu na závažné ohrozenie.

Doterajšie kontroly na vnútornej hranici Slovenskej republiky s Maďarskom priniesli postupne želaný efekt a záchyty nelegálnych migrantov sa výrazne znížili. Od začiatku roka 2023 do 12. novembra 2023 sme zaevidovali záchyt 46 244 nelegálnych migrantov na sekundárnej tranzitnej migrácii, pričom v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka ide o nárast o 523%. Od 5. októbra 2023, kedy boli zavedené kontroly na vnútorných hraniciach s Maďarskom je zaznamenávaný pokles nelegálnej migrácie smerujúcej na naše územie z Maďarska. Po zavedení kontrol bolo v 41. týždni zaevidovaných 1 690 nelegálnych migrantov na tranzitnej západobalkánskej trase, pričom v 45. týždni bolo zachytených už len 29 cudzincov. Z uvedeného možno vyvodit', že zavedenie kontrol na vnútorných hraniciach, spolu s obdobnými opatreniami susedných štátov má aj preventívny charakter. Vnútorňa hranica s Maďarskom bola vstupnou bránou pre nelegálnych migrantov na naše územie. Vzhľadom na novovzniknuté riziká v súvislosti s konfliktom v Izraeli, ktorý môže iniciovať ďalšie migračné vlny, je nutné v kontrole vnútornej hranice s Maďarskom pokračovať, nakoľko ide o dôležité opatrenie aj v boji proti terorizmu.

I keď Slovenská republika je iba tranzitnou krajinou, nelegálni migranti zotrvávajú určitý čas na našom území, pričom ide prevažne o cudzincov, ktorých návrat do domovskej krajiny nie je možný z dôvodu prekážky administratívneho vyhostenia. Ich kumulácia na našom území predstavuje celé spektrum problémov, od zabezpečenia ich základných životných potrieb, cez

lekársku starostlivosť až po ich odchod z našej krajiny, pričom existuje riziko ich vrátenia zo strany ostatných štátov. Táto situácia si vyžaduje nasadenie dostatočného počtu síl a prostriedkov, a to predovšetkým z radov Policajného zboru. Potreba viazať tieto počty policajtov v súvislosti s riešením nelegálnych migrantov na našom území spôsobuje ohrozenie vnútornej bezpečnosti Slovenskej republiky a verejného poriadku.

Na základe uvedeného sa navrhuje obnoviť kontrolu vnútornej hranice Slovenskej republiky s Maďarskom na 30 dní, a to od 24. novembra 2023 do 23. decembra 2023.

Kontroly sa budú vykonávať kontinuálne po celej dĺžke vnútornej hranice Slovenskej republiky s Maďarskom flexibilným spôsobom primerane aktuálnej hrozbe a v závislosti na vývoji bezpečnostnej situácie.

Návrh nariadenia, ktorým sa dočasne obnovuje kontrola hraníc na vnútorných hraniciach Slovenskej republiky s Maďarskom bude mať vplyvy na rozpočet verejnej správy, ktoré sú uvedené v doložke vybraných vplyvov.

Návrh nariadenia je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a súčasne je v súlade s právom Európskej únie.

B. Osobitná časť

K § 1

V § 1 sa na základe § 13 ods. 1 zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov navrhuje dočasne obnoviť kontrolu na vnútornej hranici Slovenskej republiky s Maďarskom v súlade s čl. 25 ods. 1 Kódexu schengenských hraníc v dňoch 24. novembra až 23. decembra 2023. Kontrola sa bude vykonávať na úsekoch vnútornej hranice, kde je podľa operatívnych zistení hrozba nelegálnej migrácie a spôsobom, ktorý podľa možnosti čo najmenej obmedzí plynulosť cezhraničnej premávky.

K § 2

Zrušujú sa nariadenia vlády, ktoré už nie sú vzhľadom na uplynutie doby, na ktorú boli vydané, účinné.

K § 3

Účinnosť nariadenia vlády sa navrhuje dňom obnovenia kontroly vnútornej hranice Slovenskej republiky s Maďarskom, teda dňom 24. novembra 2023.